

1. Mitologiczni bohaterowie

W świecie mitów

Postacie z mitologii greckiej na stałe zadomowiły się w naszej kulturze. Spotykamy je w literaturze, malarstwie, rzeźbie, filmach, a nawet... w grach komputerowych. Zobaczcie, w jaki sposób twórcy z różnych epok nawiązywali do tematyki mitologicznej.

Zeus
władca wszystkich bogów
(marmurowy posąg
z I wieku n.e.)

Artemida
bogini łowów
(rzeźba z około
350 roku p.n.e.)

Atena
bogini mądrości,
patronka wojny
sprawiedliwej
(osiemnastowieczna
akwarela)

Polski malarz Jacek Malczewski w 1900 roku namalował obraz przedstawiający **Meduzę**, czyli kobietę z wężami zamiast włosów.

W filmie *Opowieści z Narnii. Książę Kaspian* z 2008 roku pojawił się **minotaur** Asterius – pół byk, pół człowiek.

Śpiewak **Orfeusz** i jego ukochana **Eurydyka** to główni bohaterowie obrazu namalowanego w 1636 roku przez Petera Paula [czytaj: pitera pola] Rubensa.

Posejdon
bóg morza
(osiemnaściołwieczna
akwarela)

Hades
władca świata zmarłych
(*Gniew tytanów*, reżyseria:
Jonathan Liebesman [czytaj:
dżonatan lībsmən], 2012 rok)

Jednym z najbardziej znanych dzieł poświęconych bogini miłości są **Narodziny Wenus** Sandra Botticellego [czytaj: boticzellego] z około 1485 roku.

Amfora z około 530 roku p.n.e. przedstawiająca wojowników **Achillesa i Ajaksa** podczas gry w kości jest przykładem greckiego malarstwa czarnofigurowego.

Na rzymskiej mozaice z II wieku naszej ery ukazano króla Itaki **Odyseusza** oraz jego towarzyszy powracających z wyprawy wojennej.

A było to dobre

Po przeczytaniu

1. Jak myślisz, dlaczego postacie z mitologii – tak jak bohaterowie biblijni – są obecne w naszej kulturze? Co współcześni ludzie mogą dostrzec w ich losach?

Praca w grupie

2. Zorganizujcie konferencję prasową pod tytułem *Olimp i okolice* z udziałem postaci z mitologii.
  - Na pięciu kartkach napiszcie następujące imiona: *Zeus, Artemida, Atena, Posejdon, Hades*.
  - Przypomnijcie sobie, kim były wymienione postacie. Zajrzyjcie do notatek z lekcji. Możecie również skorzystać ze *Słownika mitów i tradycji kultury* Władysława Kopalińskiego.
  - Podzielcie się na grupy i wybierzcie przedstawicieli drużyn, którzy wylosują kartki z imionami postaci. Następnie ułóżcie w zespołach co najmniej po pięć pytań adresowanych do każdego z bohaterów.
  - Wytupujcie z każdej grupy osobę, która wcieli się w rolę wylosowanej mitycznej postaci i odpowie na ułożone wcześniej pytania.
  - Po przeprowadzeniu wszystkich konferencji ustalcie, która z drużyn najlepiej zaprezentowała mityczną postać.

Praca twórcza

3. Zastanów się, kim byłyby dzisiaj wymienione postacie. Zapisz, czym każda z nich zajmowałaby się współcześnie. Uzasadnij swoje odpowiedzi.

Przykład:

Odyseusz – właściciel biura turystycznego, autor bloga o podróżowaniu

Achilles – ? Demeter – ? Dedal – ?

4. Wyobraź sobie, że przygotowujesz grę planszową, której uczestnicy muszą jak najszybciej dotrzeć na Olimp. Po drodze będą ich czekać rozmaite przeszkody i ułatwienia pozostawione przez bogów i inne postacie znane z mitologii. Zaprojektuj karty, które informowałyby o trudnościach i zadaniach napotkanych przez graczy.

Przykłady:

Polecenia:

1. Zapisz temat w zeszytu.
2. Przeczytaj informacje z podręcznika „W świecie mitów”.
3. Jeśli możesz wydrukuj i wklej ją do zeszytu.
4. Jeśli znasz, to podaj tytuły filmów lub gier komputerowych, w których występują postaci znane z mitologii.

2. Temat: Opowiada nie twórcze na podstawie mitu lub przypowieści.

Szkoła mówienia i pisania

Jak napisać opowiadanie twórcze na podstawie mitu lub przypowieści?

Opowiadanie twórcze na podstawie mitu lub przypowieści przedstawia przygody bohaterów znanych z mitologii lub z Biblii, na przykład przeniesionych w czasy współczesne. Uwzględnia ono cechy charakterystyczne gatunku, do którego się odnosi.

Opowiadanie na podstawie mitu lub przypowieści

Przydatne słowa, na przykład:

- **rozpoczynające opowiadanie:**
Gdy nastał wieczór...; Zegar wskazywał południe...; Dzieło się stało...; Owego dnia...
- **wskazujące na kolejność wydarzeń:** *przedtem, potem, właśnie, następnie, zaraz po tym, wkrótce, niedługo*
- **podkreślające zwroty akcji:**
nagle, nieoczekiwanie, wtem, zniemacka, raptem
- **sygnalizujące związki przyczynowo-skutkowe:**
ponieważ, dlatego też, więc, na skutek, z powodu
- **wprowadzające dialog:** *zabrał głos, odpowiedział, stwierdził, zapytał, powtórzył, dodał*
- **w zakończeniu:** *I tak w nagrodę za dobre czyny...; Dzięki temu zdarzeniu...; Od tamtej pory...*

Jak napisać opowiadanie na podstawie mitu lub przypowieści?

- Przeczytaj ponownie utwór, na podstawie którego masz napisać opowiadanie.
- Zastanów się, czy chcesz przedstawić inną wersję wydarzeń, w których brali udział bohaterowie, czy też wymyślić dalsze losy tych postaci. Możesz również przenieść historię w czasy współczesne.
- Przypomnij sobie cechy dzieła, do którego nawiązujesz.
- Zwróć uwagę, że mity przedstawiają ludzi, bogów lub herosów, którzy uczestniczą w pełnych zwrotów akcji przygodach. Opowieści te mają charakter uniwersalny, czyli ponadczasowy. Współczesna wersja mitu także powinna wyróżniać się tymi cechami.
- Pamiętaj, że przypowieść zawiera głębszy sens, z którego wynika pewne przesłanie – przestroga przed niewłaściwym zachowaniem lub nauka, jak należy postępować w życiu. Współczesna wersja przypowieści także powinna zawierać takie treści.
- Wprowadź elementy opisu (postaci, przedmiotu, krajobrazu, przeżyć wewnętrznych) i charakterystyki, dialogi, monologi czy zwroty akcji, określ także czas i miejsce akcji.

269

Opowiadanie twórcze

O Dedalu i Ikarze inaczej

Działo się to w starożytnej Grecji, niedaleko Krety, ale tak dawno temu, że nie wiadomo, jak naprawdę było.

Kreteńczycy, którzy tego ranka spacerowali nad morzem, spostrzegli dwóch szybujących śmiazków z wielkimi skrzydłami przymocowanymi rzemieniami do ramion. Jeden z lecących wznosił się coraz wyżej, a potem nagle runął do wody. Obserwujący byli pewni, że się utopił, gdyż morze było tego dnia wzburzone.

Śmiałek ten jednak dobrze pływał. Udało mu się dotrzeć do wystającej skały i uchwycić rękoma jej śliski grzbiet. Drugi z lotników, widząc, co się dzieje, obniżył swój lot i wkrótce też wpadł do wody, całkiem niedaleko skały, której uцепił się pierwszy z mężczyzn. Dotarł do niego szybko i pomógł mu odpiąć nasiąknięte wodą skrzydła, które po chwili poszły na dno. Swoje skrzydła także zrzucił. Po chwili odpoczynku obaj zaczęli płynąć do oddalonej o mniej więcej kilometr wyspy. Obrzymie fale sprawiły, że posuwali się bardzo wolno i z wielkim wysiłkiem. Ledwie żywi dotarli w końcu do kamienistego wybrzeża.

- Ostrzegalem cię, synu - dyszał stary Dedal. - Ledwie uszliśmy z życiem.

- Oj, tato! - jęknął zmęczony Ikar. - Masz rację, jak zwykle masz rację.

W głębi duszy czuł jednak, że zrobiłby znowu to samo, bez względu na konsekwencje. Tak był zachwycony sztuką latania.

Kiedy odzyskali siły, podnieśli się i rozejrzeli. Wyspa wydawała się niewielka i raczej pusta. Oprócz skał i znajdujących się w ich zatokach spalonych stońcem roślin nic więcej nie zauważyli. Dedal postanowił pomodlić się do Zeusa. Ikar nie miał ochoty. Położył się i zasnął.

Nagle rozpetęła się burza. Pociemniało. Grzmoty niosły się po morzu. Błyskawice rozdierały niebo. Raptem chmury się rozstąpiły. Przerażeni Dedal i Ikar ujrzeli ogromną postać. Jej srogą twarz okalały bujne siwe loki i broda. Skąpy chiton odstaniał muskularną sylwetkę. Potężny władca błyskawic i piorunów gromkim głosem oznajmił:

- Dedalu, ponieważ zawsze mnie szanowałeś, a przy tym jesteś pracowity, uratuję cię! Zsyłam ci tratwę, którą dopłyniesz do wybrzeży Sycylii, gdzie zyskasz poważanie. A twój syn musi pozostać na zawsze na tej wyspie.

I stało się tak, jak zarządził Zeus. Dedal ze smutkiem opuścił syna. Potem regularnie go odwiedzał. Uwięziony zaś na wyspie Ikar wciąż oddawał się rozmyślaniom, jak to byłoby móc latać, i z uśmiechem wspominał dzień, w którym poczuł lekkość skrzydeł. Wiedział, że uczyni wszystko, by doświadczyć jeszcze raz radości lotu.

- określenie miejsca
- WSTĘP
- określenie czasu
- odwołanie się do wydarzeń z mitu
- dIALOG
- ROZWIĘCIE
- nawiązanie do znanych z mitu cech bohatera
- zwrot akcji
- opis krajobrazu
- opis postaci
- ZAKOŃCZENIE
- puenta

Czas na ćwiczenia

1. Wymień przymiotniki, którymi można określić podane postacie z mitologii.
Syzyf, Ikar, Dedal, Prometeusz, Tezeusz, Ariadna, Persefona, Demeter
2. Wyobraź sobie, że masz przygotować scenariusz gry komputerowej na podstawie przygód Heraklesa. Bohater gry będzie musiał – tak jak w micie – wykonać dwanaście prac. Opisz jedną z nich, ale zmień sposób, w jaki Herakles poradzi sobie z czekającym go zadaniem.
3. Wymyśl inne wersje podanych mitów.
Jak potoczyłyby się losy
  - Syzyfa, gdyby zrozumiał, że popełnił błąd, strącając Tanatosa do lochu?
  - Demeter, jeśli by nie udało się jej odnaleźć córki?
4. Co współczesny Prometeusz mógłby odpowiedzieć na pytania Zeusa: *Nie wystarczy, że stworzyłeś ich i dałeś im rozum? Co jeszcze chcesz im ofiarować?*
5. Zredaguj w zeszycie dialog, jaki mogłyby przeprowadzić między sobą panny nierozsądne, których pan młody nie wpuścił na ucztę weselną.
6. Gdyby historia znana z przypowieści o talentach rozgrywała się w dzisiejszych czasach, to kim byłoby pan i jego słudzy? Czym zajmowałyby się te osoby? Zapisz w zeszycie swoje propozycje.
7. Wyobraź sobie, że razem z koleżankami i kolegami wybierasz się w bardzo mroźny dzień na pieszą wycieczkę. Niektórzy z Was zachowują się nierozsądnie i nie przygotowują się do niej odpowiednio, inni natomiast okazują się przewidujący i zabierają odpowiednie wyposażenie. Opracuj plan wydarzeń współczesnej przypowieści o ludziach roztropnych i nierozsądnych.
- ★ 8. Napisz współczesną wersję przypowieści o miłosiernym Samarytaninie. Akcję swojego opowiadania umieść w jednym z miejsc widocznych na fotografiach. Skorzystaj ze wskazówek.

Jedna z osób niosących torby z zakupami funduje posiłek bezdomnej osobie.

Bohater pomaga podróżnemu odnaleźć bagaż zgubiony na dworcu.

9. Przygotuj opis wybranej sytuacji z życia w królestwie Hadesa, którego autorką mogłaby być Persefona.

Polecenia:

1. Zapisz temat w zeszycie.
2. Zapoznaj się z informacją zamieszczoną w podręczniku „Opowiadanie twórcze na podstawie mitu lub przypowieści”.
3. Jeśli możesz wklej ją do zeszytu.
4. Przeczytaj opowiadanie o Dedalu i Ikarze.

3. Czy potrzebne są zasady?

A było to dobre

Zanim przeczytasz

- Zastanów się, do czego są potrzebne zasady, na przykład w grach.

ZASADY
POSTĘPOWANIA

Brandon Mull [czytaj: mol]

Baśniobór

Fragmenty
Tłumaczenie: Rafał Lisowski

Przez kilka chwil jedli w milczeniu. Dziadek otarł usta serwetką i odchrząknął.

– Jak myślicie, czemu ludzie tak chętnie łamią zasady?

Kendra poczuła nagły przypływ wyrzutów sumienia. Pytanie zostało zadane wszystkim i zawisło w powietrzu w oczekiwaniu na odpowiedź. Gdy nikt się nie odezwał, dziadek mówił dalej:

– Czy to tylko kwestia przyjemności płynącej z nieposłuszeństwa? Buntowniczego dreszczyku?

Dziewczynka spojrzała na brata. Gapił się w talerz i dłuwał w ziemniakach.

– Kendro, czy zasady były niesprawiedliwe? Czy oczekiwałem od was czegoś nierozsądnego?

– Nie.

– Seth, czy nie zostawiłem wam nic, czym moglibyście się zająć? Nie mieliście basenu? Domku na drzewie? Nie mieliście zabawek ani rozrywek?

– Mieliliśmy co robić.

– To dlaczego poszliście do lasu? Ostrzegalem, że spotkają was konsekwencje. [...] Do was należało respektowanie¹ zasad, i to dla waszego bezpieczeństwa.

– Nie boimy się kleszczy – oznajmił Seth.

Dziadek założył ręce na piersiach i spuścił oczy.

– Nie byłem z wami całkiem szczery, gdy mówiłem, dlaczego nie wolno wam wchodzić do lasu – podniósł wzrok. – Na moim terenie chronię

Kilka słów o książce

Kendra i Seth [czytaj: set] spędzają wakacje u dziadka, który okazuje się strażnikiem niezwyklej krainy – Baśnioboru. To miejsce od dawna stanowi schronienie dla czarodziejskich istot, między innymi dla satyrów, trolli, wrózek, czarownic i chochlików. Dziadek zabrania wnukom zbliżania się do lasu, dzieci jednak nie zamierzają go słuchać. Co się stanie, gdy złamią zakaz?

¹ Respektowanie – przestrzeganie.

niebezpieczne zwierzęta, wiele z nich należy do zagrożonych gatunków. Są wśród nich jadowite węże, ropuchy, pająki i skorpiony, a także zwierzyna większych rozmiarów: wilki, małpy, pantery. Korzystam ze środków chemicznych oraz innych zabezpieczeń, żeby nie wchodziły do ogrodu, ale w lesie czyha ogromne niebezpieczeństwo. Szczególnie groźna jest wyspa na środku jeziora. Mieszka tam kolonia tajpanów pustynnych, czyli najbardziej zabójczych węży znanych ludzkości.

– Dlaczego nas nie ostrzegłeś? – spytała Kendra.

– Mój rezerwat jest okryty tajemnicą. Mam wszystkie niezbędne pozwolenia, ale gdyby sąsiedzi zaczęli się skarżyć, może by je cofnięto. Nie wolno wam pisać nikomu ani słowa, nawet rodzicom.

– Widzieliśmy białą żabę – wydyszał Seth. – Ona też jest jadowita?

Dziadek pokiwał głową.

– Zabójcza. Rdzenne² ludy Ameryki Środkowej wykorzystują te żaby do produkcji zatrutych strzał.

– Seth próbował ją złapać.

– Gdyby mu się udało – rzekł dziadek ponuro – już by nie żył.

Seth przełknął ślinę.

– Nigdy więcej nie wejść do lasu.

– Wierzę ci – odrzekł dziadek. – Tak czy siak, zasady są bezwartościowe, jeśli nie egzekwuje się kar. Będziecie musieli pozostać w pokoju aż do końca pobytu.

– Co? – zawołał Seth. – Ale ty nas okłamałeś! Strach przed kleszczami to głupi powód, żeby nie wchodzić do lasu! Myślałem, że po prostu traktujesz nas jak małe dzieci.

– Powinieneś być zwrócić się z tymi wątpliwościami do mnie – stwierdził dziadek. – Czy niewyraźnie przedstawiłem wam zasady albo konsekwencje ich nieprzestrzegania?

– Niewyraźnie przedstawiłeś powody – zripostował³ Seth.

– Mam do tego prawo. Jestem waszym dziadkiem. I to moja ziemia.

– A ja jestem twoim wnukiem. Powinieneś mówić mi prawdę. Nie dajesz nam dobrego przykładu. [...]

² Rdzenny – tu: wywodzący się od pierwszych mieszkańców danej ziemi.

³ Zripostować – odpowiedzieć szybko, w cięty i trafny sposób.

Przydatne słowa

Gdy wymagamy tego, aby pewne zasady, prawa lub obowiązki były przestrzegane, to możemy powiedzieć, że je **egzekwujemy**.

Przykład użycia:
Zgodnie z regulaminem nauczyciel ma prawo egzekwować od nas wykonanie pracy domowej.

A było to dobre

Przydatne
słowa

Kiedy koncentrujemy się na jakimś problemie, skupiamy na czymś uwagę, możemy powiedzieć, że **zbieramy myśli**.

Przykład użycia:
Tak długo czekała, aż Tomek się do niej odezwie, że kiedy to zrobił, nie mogła zebrać myśli.

- Kendro, a co ty uważasz? – dziadek zwrócił się do dziewczynki.
- Nie spodziewała się, że spyta ją o zdanie. Spróbowała zebrać myśli.
- No, zgadzam się, że nie powiedziałeś nam całej prawdy. Absolutnie nie poszłabym do lasu, gdybym wiedziała, że są tam groźne zwierzęta.
- Ja też nie – wtrącił jej brat.
- Przedstawiłem wam dwie proste zasady, zrozumieliście je, a potem złamaliście. Myślicie, że powinniście uniknąć kary tylko dlatego, że postanowiłem nie wyjawić wam przyczyn wprowadzenia tych zasad?
- Tak – stwierdził Seth. – Tylko ten jeden raz.
- To nie wydaje mi się sprawiedliwe – stwierdził dziadek. – Jeśli nie egzekwuje się kar, zasady tracą wszelką moc.
- Ale my tego już więcej nie zrobimy – zaprotestował chłopiec. – Obiecujemy. Nie zamykaj nas w domu na dwa tygodnie.
- Nie miej do mnie pretensji. Sami się zamknęliście, lekceważąc zasady. Kendro, czy uważasz, że to by było sprawiedliwe?
- Moglibyśmy dostać zmniejszoną karę w ramach ostrzeżenia. A potem pełną, jeżeli znowu nabroimy.
- Zmniejszoną karę? – zadumał się dziadek. – Czyli zapłacilibyście za nieposłuszeństwo, ale jednocześnie dostalibyście jeszcze jedną szansę. Chyba bym to wytrzymał. Co ty na to, Seth?
- Lepsze to niż pełna kara.
- Zatem postanowione. Zmniejszę waszą karę do jednej doby.

Po przeczytaniu

1. O jakim zakazie jest mowa w tekście? Dlaczego został wydany?
2. Jakimi argumentami posługiwał się Seth, aby uniknąć kary?
3. Czy uważasz ostateczną decyzję starszego pana za słuszną? Uzasadnij swoją opinię.
- 4. Odpowiedzcie na pytanie zadane przez jednego z bohaterów: *czemu ludzie tak chętnie łamią zasady?*
5. Wyjaśnij, jak rozumiesz stwierdzenie, że *zasady są bezwartościowe, jeśli nie egzekwuje się kar*.
6. Jakiego traktowania oczekują od dziadka wnuki? Co sądzisz na ten temat?

Praca w grupie

7. Dziadek posłużył się kłamstwem. Czy słusznie postąpił? Zorganizujcie w klasie dyskusję na temat: *Czy są sytuacje, w których można lub trzeba skłamać?*
8. W czteroosobowych zespołach porozmawiajcie o tym, czego zabraniają Wam dorośli.
  - Zapiszcie na kartkach zakazy, z którymi najczęściej się spotykacie. Obok każdego punktu umieśćcie wyjaśnienie, czym – według Was – kierowali się dorośli, gdy ustanawiali daną zasadę.
  - Przedstawcie rezultaty Waszych przemyśleń osobom z pozostałych grup.
  - Uzgódźcie wspólnie, które reguły uważacie za słuszne, a które wydają się Wam niesprawiedliwe.
9. Czasami dorośli mówią, że robią coś dla Was lub czegoś Wam zabraniają dla Waszego dobra. Co sądzicie o takich argumentach?
10. Wymień trzy zasady, które powinny obowiązywać na lekcjach. Jakie sposoby wyegzekwowania tych reguł są najbardziej skuteczne?

Wśród ludzi

Nie zawsze przestrzeganie narzuconych zasad jest łatwe. Pamiętaj jednak, że aby zgodnie żyć z innymi ludźmi, należy stosować się do pewnych reguł.

- Staraj się sumiennie wykonywać domowe obowiązki.
  - Jeśli wiesz, że nie zdążysz czegoś zrobić, lub zdarzyło Ci się o czymś zapomnieć, poinformuj o tym odpowiednie osoby. Postaraj się jak najszybciej nadrobić zaległości.
  - Gdy zamierzasz wyjść z domu, powiadom o tym swoich opiekunów. Powiedz, dokąd się wybierasz, kiedy wrócisz i kto Ci będzie towarzyszył.
  - Mów prawdę – nawet jeśli wiąże się to z przykrymi konsekwencjami.
- 🔍 Jak wyglądałoby codzienne życie w świecie, w którym nie ma żadnych zasad?

Polecenia:

1. Zapisz temat w zeszytu.
2. Zastanów się, do czego są potrzebne zasady, na przykład w grach?
3. Wyjaśnij znaczenie następujących zwrotów *łamać zasady, określić zasady, ustalić zasady, mieć zasady, odstąpić od zasad, trzymać się zasad*. (praca ze słownikiem)
4. Przeczytaj tekst „Baśniobór”.
5. Zrób pisemnie pol. 1, 2 i 3.

4. Czy warto budować mur wokół siebie?

A było to dobre

Stanisław Sojka

Tolerancja (Na miły Bóg)

Dlaczego nie mówimy o tym, co nas boli, otwarcie?
Budowa ściany wokół siebie – marna sztuka...
Wrażliwe słowo, czuły dotyk wystarczą –
Czasami tylko tego pragnę, tego szukam.

Na miły Bóg,
Życie nie tylko po to jest, by brać,
Życie nie po to, by beczynnienie stać,
I aby żyć, siebie samego trzeba dać.

Problemy twoje, moje, nasze boje, polityka,
A przecież każdy włos jak nasze lata policzony.
Kto jest bez winy, niechaj pierwszy rzuci kamień, niech rzuci!
Daleko raj, gdy na człowieka się zamykam.

Na miły Bóg,
Życie nie tylko po to jest, by brać,
Życie nie po to, by beczynnienie stać,
I aby żyć, siebie samego trzeba dać.

Po przeczytaniu

1. Wyjaśnij, co oznaczają podane sformułowania.
mówić otwarcie, budowa ściany wokół siebie, zamykać się na kogoś
2. Na jakie zachowania ludzi zwracają uwagę słowa utworu *Tolerancja*?
3. W jaki sposób utwór *Tolerancja* łączy się z przypowieścią o miłosiernym Samarytaninie? Zwróć uwagę na sens refrenu. → *Przypomnij sobie: refren, s. 347*
4. Co, według Ciebie, jest ważne w życiu i nadaje mu wartość? Czy podzielasz zdanie osoby mówiącej w wierszu? Uzasadnij swoją odpowiedź.
5. W jakich sytuacjach używa się sformułowania *na miły Bóg*? Jaką funkcję pełni ono w refrenie?
6. Wysłuchaj piosenki Stanisława Sojki, na przykład na stronie www.youtube.com. Wypisz do zeszytu przymiotniki, które najtrafniej określają wykorzystaną w niej muzykę.

276

Polecenia:

1. Zapisz temat w zeszycie.
2. Co to jest *tolerancja*?
3. Wysłuchaj na YouTube piosenki Stanisława Sojki „Tolerancja” lub przeczytaj sam wiersz z podręcznika.
4. Zrób pisemnie pol. 1, 2 i 3.

5. Weźmy to w nawias.

Interpunkcja

Użycie nawiasu

Na rozgrzewkę

- Przeczytaj tytuł utworu Stanisława Sojki ze strony 276. Dlaczego druga część tytułu została umieszczona w nawiasie?

Nowa wiadomość

- W nawiasie ( )** można umieścić informacje, które uzupełniają lub wyjaśniają treść głównego zdania.
Przykład:
Ola (moja szkolna przyjaciółka) ma świetną dykcję.
- Nawias wraz z umieszczonym w nim wielokropkiem służy do zaznaczenia opuszczonego fragmentu cytowanego tekstu.
Na przykład:
Od czasu do czasu obie się trochę sprzecają (...). Nie lubię, kiedy (...) moje przyjaciółki się kłócą.

Czas na ćwiczenia

- Dlaczego w tekście użyto nawiasów? Jakie informacje się w nich znalazły?
W szkolnej uroczystości uczestniczyło wiele osób (rodzice, nauczyciele, uczniowie, goście). Laureaci konkursu fotograficznego (Ewa, Damian i Karol) otrzymali nagrody. Małgosia (moja koleżanka z ławki) zdobyła wyróżnienie. Jestem z niej dumna.
- Przepisz zdania do zeszytu, uzupełniając je odpowiednimi przykładami lub wyjaśnieniami.

W telewizji pracuje wiele osób (między innymi ?).

Ta aktorka potrafi naśladować odgłosy rozmaitych zwierząt (na przykład ?).

Chętnie wybratbyśmy się na wycieczkę (zwłaszcza do ?).
- Wskaż miejsca, w których należy wstawić nawiasy.
  - Apollo nazywaliśmy tak kolegę z klasy pojedzie na konkurs z wiedzy o mitologii. Na zwycięzców czekają atrakcyjne nagrody na przykład wycieczka do Grecji.
  - Wieczorem podczas festynu zgodnie z zapowiedziami odbędzie się pokaz ognia grupy Prometeusz. Ich pierwszy pokaz flieshow czytaj: fajerszoł odbył się dziesięć lat temu.

Polecenia:

- Zapisz temat w zeszycie.
- Zrób polecenie „Na rozgrzewkę”.
- Zapoznaj się z „Nową wiadomością” i przepisz lub wklej ją do zeszytu.